



ת"פ 57324/05/21 - מדינת ישראל נגד שגית דרעי

בית הדין האזורי לעבודה חיפה
ת"פ 57324-05-21 מדינת ישראל נ' דרעי

30 אפריל 2023

לפני:
כב' השופטת אילת שומרוני-ברנשטיין
מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד חן אביטן
-
הנאשמת
שגית דרעי

גזר דין

על פי עובדות כתב האישום, בתקופה מ- 9/2019 ועד 2/2020 הנאשמת התקשרה עם 3 מזמינות שירות שונות בהסכמים שעניינם אספקת עובדים למתן שירותי ניקיון ובכך פעלה כקבלן שירות כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו - 1996 (להלן - **החוק**) מבלי שיהיה לה רשיון לכך בהתאם לחוק.

בדיון שהתקיים ביום 12.1.2023 הודתה הנאשמת בעובדות כתב האישום ואישרה כי היא התקשרה עם המזמינות שפורטו בכתב האישום והעסיקה 12 עובדים בניקיון, כל זאת מבלי שהיה לה רשיון לעסוק כקבלן לשירותי ניקיון.

הנאשמת הורשעה בכך שהיא פעלה כקבלן שירותי ניקיון כהגדרתו בסעיף 1 לחוק מבלי שהחזיקה ברשיון כנדרש וכמתחייב מהוראות החוק.

ביום 30.3.2023 התקיים דיון טיעונים לעונש.

טענות המאשימה

1. הנאשמת עברה עבירה כלכלית ששמה את העובדים בעלי המעמד הנחות ביותר בסיכון גבוה מזה שהמחוקק כיוון לו.
2. על פי סעי' 20 לחוק, מי שפעל כקבלן שירות ללא רשיון דינו מאסר 6 חודשים או לחילופין קנס כספי בסך 14,400 ₪ לכל עבירה.
3. העיקרון המנחה של תיקון 113 לחוק העונשין, הוא עקרון ההלימה.



4. על פי כתב האישום מדובר באירוע אחד אשר מצמיח מספר מעשים. ההכרה במספר עבירות כאירוע אחד, אין משמעה כי מתחם העונש ההולם בגין מכלול האירוע יוגבל בעונש מרבי בגין עבירה אחת, אלא רק כי מתחם הענישה ייקבע ביחס לשילוב העבירות, שכן אספקת כל עובד מהעובדים המיוחסים הוא ביצוע מעשה עברייני אחד, ועל כן מדובר ב-12 עבירות.
5. הוראות החוק נועדו, בין היתר, לשמור ולהגן על זכויותיהם הקוגנטיות של עובדי קבלן. מעסיק הפועל כקבלן ללא רשיון חוטא תחת המטרה והתכלית של החוק להוכיח את מצבו, עמידתו ונסיונו בטרם יקבל רשיון כ"קבלן".
6. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות על החוק בהתאם לפסיקה הוא מתחם ענישה בין 30-60% מהקנס המקסימלי לכל עבירה, כאשר בית הדין מתבקש לגזור על הנאשמת 50% מסך הקנס המקסימלי הקבוע בחוק במכפלת 12 עבירות.
7. יש לגזור על הנאשמת קנס בשיעור של 86,400 ₪ המתייחס ל-12 עבירות - 50% מהקנס המקסימלי במכפלת 12 עבירות וכן לחייב את הנאשמת לחתום על כתב התחייבות להמנע מביצוע העבירה.

טענות הנאשמת

8. הנאשמת היא אם חד הורית ל-3 ילדים, אשר עבדה רוב חייה כעובדת משק בית.
9. לאחר שנפרדה ממערכת זוגית אלימה הקימה הנאשמת את "שחף שירותי נקיון" על מנת לפרנס בכבוד את ילדיה.
10. הנאשמת חלתה בשנת 2018 בפיברומיאליגיה ובעקבות מחלתה וכאביה התמכרה לכדורי נרקוטיקה וכתוצאה מכך העסק קרס ולאחר מכן הנאשמת פשטה רגל, כאשר היא נמצאת בחדלות פרעון מאז 2/2023.
11. הנאשמת פנתה לגמילה ביולי 2022 וכיום היא גמולה מכדורים, כאשר היא בעלת 100% נכות כללית בביטוח לאומי.
12. הנאשמת עברה על החוק בתום לב ולא היתה מודעת לכך שמעשיה הם בניגוד לחוק.
13. הנאשמת צירפה מסמכים רפואיים שונים לגבי מצבה הרפואי וכן מסמך ממשד המשפטים לענין הליכי חדלות הפרעון.

דין והכרעה

14. מנגנון הרישוי אשר נקבע בחוק למי שמשמש כקבלן כח אדם או קבלן שירותים נועד להבטיח כי בתחום יעסקו מי ששומרים על זכויות עובדיהם ומי שמסוגלים, מבחינה כלכלית, לשמור על זכויות אלה ולא לקפח את זכויות העובדים, כאשר פעולת הנאשמת כקבלנית שירותים ללא רשיון פגעה באינטרס להגן על עובדי קבלני כח אדם וקבלני שירותים.



15. בהתאם להלכה, יש לגזור את עונשה של הנאשמת בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**) אשר הגדיר שלושה שלבים שעל בתי המשפט ליישם טרם קביעתו של עונש במשפט פלילי, כדלקמן[1]:

"בשלב הראשון - המקדמי, נדרש בית המשפט לבדוק האם הנאשם שלפניו הורשע בכמה עבירות, להבדיל מהרשעה בעבירה יחידה. במידה ומדובר בכמה עבירות, על בית המשפט לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. אם מדובר באירוע אחד, ימשיך בית המשפט 'כרגיל', אל שני השלבים הבאים (קרי, יקבע מתחם ענישה לאירוע כולו ויגזור עונש כולל לכל העבירות הקשורות לאותו אירוע (סעיף 40 י"ג(א) לחוק העונשין)). לעומת זאת, במידה ובית המשפט מצא כי בעבירות שבהן הורשע הנאשם מדובר בכמה אירועים, יקבע עונש הולם לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן יוכל לגזור עונש נפרד לכל אירוע (בד בבד עם קביעה האם ירוצו העונשים בחופף או במצטבר), או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40 י"ג(ב) לחוק העונשין); בעקבות המסקנה שהתקבלה בשלב הראשון ימשיך בית המשפט לשני השלבים הבאים: בשלב השני קובע בית המשפט מתחם ענישה ראוי בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה; ובשלב השלישי נבחנות הנסיבות שאינן קשורות לעבירה, ובהתחשב בהן גוזר בית המשפט על הנאשם עונש המצוי במתחם הענישה שנקבע בשלב השני (אלא אם מתקיים אחד משני חריגים שיפורטו להלן)..."

16. באשר לשלב הראשון - הרי שאין מחלוקת בין הצדדים, כי על פי כתב האישום מדובר באירוע אחד, ועל כן, עלינו להמשיך אל שני השלבים הבאים.

מתחם ענישה ראוי בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה

17. בענין חדוות הורים הגדיר בית הדין הארצי את השיקולים שצריכים לקחת בחשבון לענין מתחם הענישה כדלקמן:

סעיף 40 ג' (א) לחוק העונשין קובע כי את מתחם הענישה יש לקבוע בהתאם לעקרון המנחה שנקבע בתיקון 113 שהינו עקרון ההלימה, ולצורך בכך להתחשב "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40 ט". המחוקק הגדיר לפיכך שלושה רכיבים רלוונטיים - "רכיב ראשון - קביעת החומרה המושגית של מעשה העבירה באמצעות בחינת הערך החברתי המוגן; רכיב שני - קביעת החומרה הקונקרטית של העבירה באמצעות בחינת הנסיבות הקשורות לביצועה; רכיב שלישי - שמירה על מידת מה של רצף עונשי על ידי התחשבות במצב שקדם לחקיקת תיקון מס' 113 באמצעות בחירת מדיניות הענישה הנהוגה" (ואקי ורבין, בעמ' 430).

בקביעת מתחם הענישה יש להתחשב לפיכך לא רק "בסוג העבירה שבוצעה, אלא גם בנסיבות שבהן בוצעה (להבדיל מנסיבותיו האישיות של הנאשם שתילקחנה בחשבון רק בשלב הבא - ס.ד.מ.) ובמידת אשמו של הנאשם בביצועה" (עניין סעד; כן ראו את ע"פ 7655/12 פייסל נ. מדינת ישראל, מיום 4.4.13; ע"פ 512/13 פלוני נ. מדינת ישראל, מיום 4.12.13; להלן - עניין פלוני 2013).



הנסיבות שיש לקחת בחשבון פורטו על ידי המחוקק בסעיף 40 ט' לחוק העונשין (מבלי שהן מהוות רשימה סגורה), וכוללת בין היתר את הנזק שנגרם מביצוע העבירה, הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, וגם "חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה" (סעיף 40 ט'(א)(2)). עוד הבהיר המחוקק כי כאשר מתחם הענישה מתייחס לקנס, כבעניינו, יש לקחת בחשבון גם את "מצבו הכלכלי של הנאשם" (סעיף 40 ח' לחוק העונשין), וזאת כבר בשלב של קביעת מתחם העונש ההולם.

18. לפי טענות המאשימה, היות ומדובר באירוע המורכב מ-12 עבירות, הרי שיש לפסוק לפי 12 יחידות עבירה, כאשר מתחם הענישה הרלוונטי הוא בין 30% ל-60% מהקנס המרבי.

19. בענין ל.מ. שירותי כח אדם[2] התייחס בית הדין הארצי לענין פסיקת עונש לפי יחידות עבירה וקבע:

5. בעניינו, לא הייתה מחלוקת כי מדובר באירוע אחד, ובהתאם יש לפסוק בגינו עונש אחד הלוקח בחשבון את כלל העבירות הכלולות ב"אירוע". בעניין חוות הורים (ע"פ (ארצי) 57160-01-14 מדינת ישראל נ' חוות הורים בע"מ [פורסם בנבו] (8.2.14)) נקבע כי כאשר מדובר באירוע אחד הכולל מספר עבירות, "מתחם העונש ייקבע ביחס לשילוב העבירות ולא בהתייחס לכל אחת מהן בפני עצמה". משמעות הדברים, כפי שהובהר בהלכה הפסוקה, היא כי אין לקבוע את מתחם הענישה (או את העונש עצמו) באופן אוטומטי על פי הכפלה אריתמטית של הקנס המנהלי או הקנס הפלילי המירבי הנקוב בחוק (או כל שיעור ממנו) במספר "יחידות העבירה" המרכיבות את האירוע, שכן יש בכך כדי לעקר את הקביעה כי מדובר ב"אירוע" אחד וכן עלולה לנבוע מכך תוצאה בלתי סבירה (בהיבט של גובה הקנס), המנוגדת להנחיה החקיקתית לקבוע עונש הולם ומידתי לאירוע הכולל (וראו בקשר לכך למשל את ע"פ (ארצי) 25307-12-15 מרדכי שחם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.9.17); ע"פ (ארצי) 57564-06-15 ב.ג. מוקד אבטחה בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.3.16); ע"פ (ארצי) 11221-06-14 סעדיה יוסף נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.3.17)).

באותו אופן אין לקבוע באופן אוטומטי את מתחם הענישה לפי הקנס המנהלי או הקנס הפלילי המירבי הנקוב בחוק לגבי עבירה יחידה, שכן בכך תהא התעלמות מהעובדה כי האירוע כולל בחובו מספר עבירות (ע"פ (ארצי) 3612-09-14 מדינת ישראל נ' נורי אלזיאדנה [פורסם בנבו] (25.10.16); ע"פ (ארצי) 12113-04-14 אחים ראני בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (12.3.19)). קביעת מתחם הענישה, כמו גם גזירת העונש הספציפי, אמורות לפיכך להתבצע תוך התחשבות בכך שמדובר ב"אירוע" אחד, אך גם בכך שמדובר (לעניינו) ב-38 עבירות כלפי ארבעה עובדים.

6. להסרת ספק נדגיש כי לא בכדי כללנו באמור לעיל את המילים "באופן אוטומטי", שכן במסגרת הפעלת שיקול הדעת השיפוטי אין מניעה להגיע למסקנה כי בנסיבות מקרה מסוים יש לקבוע מתחם ענישה לפי הקנס הנקוב בחוק לגבי עבירה יחידה (גם כאשר באירוע כלול מספר עבירות או מספר "יחידות עבירה"), כשם שאין מניעה להגיע למסקנה כי יש לקבוע מתחם ענישה הלוקח בחשבון הכפלה אריתמטית על יסוד "יחידות העבירה", כל עוד הדברים נעשים לאחר הפעלת שיקול דעת ובהתאם לנסיבות כל מקרה. ה"תקרה" המירבית האפשרית של מתחם הענישה היא הצטברות עונשי המקסימום בכל אחד מה"מעשים", אך אין משמעות הדבר כי תקרה זו תהווה בהכרח - או לרוב - את הרף העליון



של מתחם הענישה, שכן עליו להיקבע בהתאם לנסיבות המקרה הקונקרטיות (לפירוט ראו בע"פ (ארצי) 32385-05-14 שמש חי אחזקות בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.8.15)).

אשר לרף התחתון של מתחם הענישה הודגש בעניין שמש חי כי "לא ניתן לפיכך להסיק מהלכת זיו אלון [ע"פ (ארצי) 74/09 מדינת ישראל נ' זיו אלון דור טכנולוגיות בע"מ [פורסם בנבו] (10.5.10)], שניתנה טרם כניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין, כי חישוב אריתמטי מצטבר של כפל הקנס המנהלי בגין כל אחת מהעבירות אמורה להוות את הרף התחתון של מתחם הענישה בכל מקרה, והדבר תלוי בכלל הנסיבות וכלל השיקולים המפורטים בחוק ובפסיקה" (ויוזכרו בקשר לכך להשלמת התמונה הוראות הקובעות עונש מינימום בסעיף 2(א1) לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991 המתייחס לעבירה של העסקת עובד זר שלא כדין, וסעיף 14 לחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו - 1985 המתייחס להרשעה בעקבות כתב אישום שהוגש לבקשת הנאשם, אך שני הסעיפים מותירים שיקול דעת לבית הדין).

20. באשר למתחם הענישה אשר לפיו יש לגזור את עונשה של הנאשמת, הרי שב"כ המאשימה הפנה ל-3 פסקי דין כדלקמן:

21. בענין פרח ירוק[3] הנאשמת העסיקה 17 עובדים כקבלן ניקיון גם אחרי שרשיון קבלן כח האדם נשלל ממנה. בית הדין דחה את הטענה כי מדובר ב-17 יחידות עבירה בגלל שמדובר בהעסקת 17 עובדים וקבע כי אין הדבר עולה מהגדרת יסודות העבירה, שכן העבירה מתייחסת לעיסוק כקבלן ללא קבלת רשיון ולא להעסקת עובדים ולכן לכל היותר מדובר בעבירה מתמשכת, אשר מתחם הענישה ההולם בגינה הוא בין 30%-ל-60%.

22. בענין פוינט[4] סיפקה הנאשמת שירותי שמירה ואבטחה מבלי שהיה בידה רישון מתאים. גם בענין זה בית הדין לא קיבל את טענת המאשימה כי יש להכפיל לפי מספר יחידות העבירה (שלטענת המאשימה נגזרו מכמות העובדים שהועסקו במכפלת מספר החודשים), אלא מדובר בעבירה מתמשכת שמוצדק לקבוע בגינה מתחם עונש כולל אחד, כאשר בית הדין קבע שמתחם העונש ההולם אמור לנוע בין 30% מהקנס המקסימלי לבין 60% מהקנס המקסימלי.

23. בענין מוחמד כבהא[5] הנאשם הורשע בהעסקת 6 עובדים ללא רשיון ובית הדין קבע כי יש לראות בכך יחידת עבירה אחת, כאשר מתחם הענישה נע בין 30%-ל-60% מהקנס המקסימלי.

24. גם בפסק הדין של בית הדין הארצי בענין ספירשטיין[6], שבו, בדומה לענייננו, הנאשם שם הואשם בגין עבירה של עיסוק כקבלן ניקיון ללא רשיון אשר נתן שירותים למספר ועדי בתים, בית הדין הארצי פסק את העונש לפי יחידת עבירה אחת וקבע כדלקמן:

" מקובלת עלינו בנסיבות המקרה קביעת בית הדין בדבר מתחם הענישה (20% עד 50% מהקנס המרבי בסך 14,400 ש"ח) בגין העבירה של עיסוק ללא רישיון קבלן. בהתחשב במכלול הנסיבות - ובהן בין היתר העובדה לפיה המערער הוא אדם נורמטיבי ללא עבירות קודמות ומצבו הבריאותי כפי שהוצג לבית הדין האזורי מחד גיסא, אך המשמעות החמורה של הפעלת עסק ללא רישיון, באופן המונע פיקוח ואסדרה כמתחייב מתחום הפעילות, גם אם בדיעבד נמצא כי לא נפגעו זכויות עובדים,



מאידך גיסא - מצאנו להטיל על המערער קנס בסכום של 6,000 ש"ח בגין עבירה זו".

25. מן הכלל אל הפרט - כפי שעולה מהפסיקה המצורפת, העבירה שבפנינו מתייחסת לעצם העיסוק של הנאשמת כקבלנית שירות ללא רשיון ולא למספר העובדים שהועסקו על ידה ועל כן, מדובר בעבירה מתמשכת שמוצדק לקבוע בגינה מתחם ענישה כולל אחד, כפי שנקבע בפסקי הדין שפורטו לעיל.
26. באשר למתחם הענישה - מקובל עליי, כי על פי הפסיקה מתחם הענישה נע בין 30% ל-60% מהקנס המרבי שעומד על 14,400 ש"ח בגין האירוע (סעיף 20(ב) לחוק; סעיף 61(א)(1) לחוק העונשין).

הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות

27. כפי שפורט על ידי הנאשמת ואף הוכח במסמכים, לנאשמת 100% נכות כללית בביטוח לאומי, ואף ניתן צו לפתיחת הליכים בעניינה. כמו כן, לקחתי בחשבון את עברה של הנאשמת ואת הנסיבות אשר הובילו אותה לביצוע העבירה, כפי שפורטו על ידה. לקחתי בחשבון גם כי הנאשמת הודתה בעובדות כתב האישום מבלי שהיה צורך לשמוע עדים, וחסכה בכך זמן יקר לכל המעורבים וכי היא הביעה חרטה ואף התרשמתי כי הפנימה את חומרת העבירה שעברה. הנאשמת אף הבהירה כי חדלה לעסוק בתחום זה, ומכאן שפוחת הסיכוי שתבצע עבירה מסוג זה שוב.
28. לאחר שלקחתי בחשבון את כל הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, אני משיתה על הנאשמת קנס בגובה 40% מהקנס המקסימלי בגין ביצוע העבירה, בסך 5,760 ₪.
29. קנס זה ישולם על ידי הנאשמת ב-18 תשלומים שווים, רצופים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מ-1.6.2023. כמו כן תחתום הנאשמת במזכירות בית הדין לא יאוחר מיום 1.6.2023 על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק העונשין - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על פי סעיף 2(א) לחוק. גובה ההתחייבות יעמוד על גובה הקנס המירבי הקבוע בחוק לעבירה זו בסך 14,400 ₪.
30. על הנאשמת לפנות למזכירות בית הדין לקבלת שוברים לתשלום הקנס ולחתום על התחייבות.
31. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מעת שיומצא להם גזר דין זה, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לצדדים.

ניתן היום, ט' אייר תשפ"ג, 30 אפריל 2023, בהעדר הצדדים.



-
- [1] ע"פ 57160-01-14 מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ, מיום 8.2.2014.
- [2] ע"פ (ארצי) 12606-04-19 ל.מ. שירותי כח אדם (צפון) בע"מ נ' מדינת ישראל, מיום 16.2.2020.
- [3] ת"פ 35528-12-16 מדינת ישראל נ' "פרח ירוק" - לניהול כ"א הדרכות ושירותים בע"מ, ניתן ע"י כב' הש' שרון אלקיים ביום 15.12.2018.
- [4] תפ (ב"ש) 32556-07-14 מדינת ישראל נ' פוינט א.נ. אבטחה בע"מ וניר בן אשר, ניתן ע"י כב' הש' סופר ביום 29.12.2015.
- [5] תפ (ת"א) 75705-10-18 מדינת ישראל נ' מוחמד כבהא, ניתן ע"י כב' הש' שגית דרוקר ביום 12.12.2021.
- [6] ע"פ (ארצי) 35705-09-19 גיא ספירשטיין נ' מדינת ישראל, מיום 13.12.2020.